

زمانبندی کارا، سریع و متوازن در گریدهای محاسباتی با یک الگوریتم مورچگان جدید

مصطفی صفرپور غلامحسین دستغیبی فرد سیدعلی میرسلیمانی

دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

چکیده

در محیط‌های محاسباتی ناهمگون همانند گرید محاسباتی، زمانبندی یا نگاشت کارآمد کارهای محاسباتی مستقل مسأله‌ای بسیار مهم است. این مسأله از نوع مسائل NP-سخت به‌شمار رفته و برای حل آن از الگوریتم‌های اکتشافی و فرااکتشافی استفاده می‌شود. در این میان، بهینه‌سازی کلونی مورچگان به عنوان روشی کارآمد در حل مسائل NP-سخت شناخته شده است. در میان انواع الگوریتم‌هایی که در زیرمجموعه‌ی این روش قرار می‌گیرند، الگوریتم سیستم کلونی مورچگان به عنوان یک روش توانا و قدرتمند شناخته می‌شود که از قانون انتساب شبه‌تصادفی استفاده کرده و دارای یک رویکرد اضافی در اعمال مکانیزم‌های بهنگام‌سازی فرومن، به‌نام بهنگام‌سازی محلی می‌باشد. در این مقاله، نخستین‌بار یک الگوریتم سیستم کلونی مورچگان جدید که در آن تکنیک‌های نوینی برای حل مسأله‌ی زمانبندی در گرید محاسباتی به‌کار رفته ارائه شده است. قابل توجه است که این الگوریتم رویکردی ساده داشته و از تکنیک‌هایی چون جستجوی محلی، ترکیب یا بذریاشی استفاده نمی‌کند. نتایج حاصل از آزمایش‌ها نشان می‌دهند که الگوریتم پیشنهادی در مقایسه با الگوریتم‌های پیشین حداقل در پنج نمونه از محک مورد مطالعه به نتایج بهتری در مدت زمان بسیار کمتری دست می‌یابد و در بقیه‌ی موارد نیز در زمان بسیار کمتری نسبت به کارهای پیشین، الگوریتم پیشنهادی در رده‌ی دوم بوده و بر الگوریتم ژنتیک در تمامی موارد غلبه می‌کند.

کلمات کلیدی: محاسبات ناهمگون، گرید محاسباتی، زمانبندی، بهینه‌سازی کلونی مورچگان، زمان اجرای کل.

۱- مقدمه

هنگامی که از محیط‌های پردازش توزیع شده ناهمگون همچون گرید محاسباتی استفاده می‌کنیم، یک مشکل مهم پیدا کردن یک استراتژی زمانبندی برای اجرای مجموعه‌ای از کارها بر روی مجموعه‌ای از منابع محاسباتی (ماشین) می‌باشد. هدف این زمانبندی اختصاص منابع محاسباتی به کارها با برآورده کردن برخی معیارهای بهره‌وری مانند زمان اجرای کل می‌باشد. مسائل زمانبندی در سیستم‌های چند پردازنده‌ای همگون به طور گسترده مورد مطالعه قرار گرفته‌اند [۳، ۴]. با این حال، مسأله‌ی زمانبندی گرید محاسباتی به دلیل محبوبیت پردازش توزیع شده و رشد روزافزون در استفاده از خوشه‌های ناهمگون از سال‌ها پیش مورد توجه قرار گرفته است [۵، ۶].

مسائل زمانبندی سنتی NP-سخت هستند [۷]، یعنی روش‌های کلاسیک مانند برنامه‌ریزی پویا فقط برای حل نمونه‌هایی از مسأله با اندازه‌ی کوچک مفید

در دنیای امروز، مسائل پیچیده‌ای وجود دارند که حل آن‌ها نیازمند پردازش سریع و کارآمد است. رویکرد رایج محققان برای حل این‌گونه مسائل، استفاده از محیط‌های پردازش توزیع شده است. یک بستر مشترک برای پردازش توزیع شده معمولاً شامل مجموعه‌ای ناهمگون از کامپیوترها است. محاسبات مشبک (گرید محاسباتی)، مجموعه‌ای از تکنیک‌های پردازش توزیع شده است که بر روی یک فرا رایانه‌ی بزرگ مجازی کار می‌کنند. این محیط مجازی از ترکیب بسیاری از بسترهای ناهمگون با ویژگی‌های مختلف ساخته شده است. این زیرساخت، امکان دسترسی فراگیر و مقرون به صرفه به منابع پردازشی توزیع شده برای حل مسائل سخت را فراهم می‌کند [۱، ۲].

شده بر روی ماشین m افزوده می‌شود. اینیک الگوریتم اکتشافی بسیار موفق‌تر است، زیرا هم زمان‌های اجرا و هم بارهای ماشین در نظر گرفته می‌شود.

کمینه-کمینه (Min-Min) حداقل زمان اتمام هر کار زمانبندی نشده را محاسبه می‌نماید (همانند MCT)، و سپس حداقل موجود در این حداقل‌ها را به ماشینی که آن زمان را برآورده کرده است منتسب می‌کند. (Min-Min) از ایده‌ای شبیه به (MCT) استفاده می‌کند، اما از آنجا که این الگوریتم زمان اتمام حداقل برای همه‌ی کارها را در هر تکرار در نظر می‌گیرد در نتیجه می‌تواند زمان اجرای کلی را به میزان حداقلی افزایش دهد، که موجب می‌شود تا تعادل بار ماشین‌ها بهتر از (MCT) حفظ شود [۱۲].

بیشینه-کمینه (Max-min) بسیار شبیه به الگوریتم (Min-Min) است. باز هم حداقل زمان اتمام برای هر کار تولید می‌شود، اما کار با حداکثر، حداقل زمان اتمام به ماشین مربوطه انتساب داده می‌شود. (Max-min) براساس این نظر استوار است که بهتر است کارهای بزرگ‌تر زودتر زمانبندی شوند تا موجب عدم تعادل بار ماشین در پایان عملیات نشوند [۱۲].

الگوریتم ژنتیک (GA)، یکی از بهترین روش‌ها برای جستجوی فضاهای جواب بزرگ است. این روش بر روی جمعیتی از کروموزوم‌ها برای یک مسأله‌ی مشخص عمل می‌کند. ابتدا جمعیت اولیه را به صورت تصادفی تولید می‌نماید. جمعیت اولیه ممکن است توسط هر الگوریتم اکتشافی دیگری نیز تولید شود؛ برای مثال اگر جمعیت توسط (Min-Min) تولید شود، آن را "بذریاشی" جمعیت با (Min-Min) می‌نامیم [۱۲، ۱۳].

جستجوی ممنوعه (TS) نیز یک روش جستجو برای فضای جواب است. این روش ناحیه‌هایی از فضای جواب را که قبلاً مورد جستجو واقع شده‌اند را نگهداری می‌کند. بدین طریق جستجوی جدید در نزدیکی این مناطق تکرار نمی‌شود [۱۲].

بهینه‌سازی کلونی مورچگان (ACO) مطالعات بسیاری در مورد زمانبندی کارها با استفاده از (ACO) در محیط گرید محاسباتی وجود دارد مانند [۱۱، ۱۸]. این روش به عنوان یک روش کارآمد در حل مسائل زمانبندی در گرید محاسباتی به کار رفته است. بهینه‌سازی کلونی مورچگان دارای انواع مختلفی است که هر کدام دارای رویکردهای متفاوتی برای جستجوی فضای مسأله هستند. از آنجا که این پژوهش کاربرد بهینه‌سازی کلونی مورچگان را برای مسأله‌ی زمانبندی گرید محاسباتی بررسی می‌کند، الگوریتم‌های مختلف آن برای مسأله فرموله و پیاده‌سازی گردید که توضیحات جامع در بخش چهارم بیان شده است.

۳- فرموله‌سازی مسأله‌ی زمانبندی دسته‌ای در گرید محاسباتی

گریدهای محاسباتی از تعداد زیادی ماشین؛ که منابع محاسباتی یا پردازشگر نیز نامیده می‌شوند، به همراه تعداد زیادی کار یا برنامه که باید بر روی ماشین‌ها اجرا شوند، تشکیل می‌شوند. ماشین‌ها قدرت محاسباتی متفاوتی دارند. کارها غیرقابل تجزیه بوده و نمی‌توان آن‌ها را به تکه‌های کوچک‌تر تقسیم نمود، همچنین نمی‌توان پس از اختصاص یک کار به یک ماشین، انجام آن را متوقف کرد. از آنجا که زمان اجرای هر کار در یک ماشین نسبت به ماشین دیگر متفاوت است، رقابتی در میان کارها برای استفاده از آن دسته از ماشین‌ها که قادرند آن‌ها را در کوتاه‌ترین زمان اجرا کنند وجود دارد.

به طور کلی الگوریتم‌های زمانبندی موجود را می‌توان به دو دسته تقسیم کرد: یکی حالت بر خط است و دیگری حالت دسته‌ای یا یکجا. در حالت برخط، زمانبندی همیشه در حالت آماده است. هرگاه یک کار جدید به زمانبندی می‌رسد، آن کار به

می‌باشند. الگوریتم‌های فرااکتشافی روش‌های امید بخشی برای حل مسأله‌ی زمانبندی هستند، چرا که قادر به تولید زمانبندی‌های کارآمد در زمان قابل قبول بوده و برای نمونه‌های بزرگی از مسأله هم این امر صادق است. بهینه‌سازی کلونی مورچگان به عنوان یک روش فرااکتشافی انعطاف‌پذیر و قوی برای حل مسأله‌ی زمانبندی پردازش ناهمگون مطرح شده و سطح بالایی از کارایی را در حل مسائل مربوط به بسیاری زمینه‌های کاربردی دیگر نیز نشان داده است [۸، ۱۹].

در این مقاله ما یک الگوریتم سیستم کلونی مورچگان را با ابتکار و قوانین بهنگام‌سازی فرومن جدید برای حل مسأله‌ی زمانبندی پردازش ناهمگون و گرید محاسباتی ارائه می‌کنیم. بخش‌های این مقاله که در ادامه می‌آیند به این ترتیب سازماندهی شده‌اند: بخش دوم به مروری بر مطالعات اخیر انجام شده در این حوزه می‌پردازد. در بخش سوم به فرموله‌سازی مسأله‌ی زمانبندی در گرید محاسباتی پرداخته شده است. بخش چهارم کاربرد الگوریتم‌های کلونی مورچگان را برای مسأله‌ی زمانبندی در گرید محاسباتی نشان می‌دهد. الگوریتم سیستم کلونی مورچگان جدید به همراه فرمول‌های مسأله در بخش پنجم آورده شده است. نتایج حاصل از آزمایشات در بخش ششم و جمع‌بندی و کارهای آینده نیز در بخش هفتم بیان شده‌اند.

۲- کارهای پیشین

در این بخش به بررسی مجموعه‌ای از الگوریتم‌های اکتشافی همچون توازن‌بار فرصت‌طلبانه، کمترین زمان اجرا، کمترین زمان اتمام، کمینه-کمینه و بیشینه-کمینه و نیز الگوریتم‌های فرااکتشافی نظیر الگوریتم ژنتیک، جستجوی ممنوعه و کلونی مورچگان که برای زمانبندی کارها در محیط پردازش ناهمگون مانند گرید محاسباتی طراحی شده‌اند می‌پردازیم. کارها در گرید محاسباتی مستقل و بدون هیچ وابستگی بوده و به ماشین‌های موجود به صورت ایستا منتسب می‌شوند (زمانبندی دسته‌ای یا یکجا). همچنین هر ماشین در گرید محاسباتی یک کار را در یک زمان اجرا می‌کند. برای این انتساب، فرض بر این است که تعداد ماشین‌ها، m و تعداد کارها، t از پیش معلوم است. واضح است که مسأله‌ی زمانبندی پردازش ناهمگون یک مسأله‌ی پیچیده است. بنابراین، بسیاری از محققان تحقیقات خود را در این زمینه انجام می‌دهند. هدف اصلی این پژوهش‌ها پیدا کردن راه‌حل بهینه و بهبود عملکرد کلی سیستم است. الگوریتم‌های اکتشافی و فرااکتشافی در یک محیط ایستا عمل کرده و باید زمان اجرا و حجم پردازش را از پیش بدانند. الگوریتم‌های متدوالی که به این منظور استفاده می‌شوند به شرح زیر است:

توازن بار فرصت طلبانه (OLB): انتساب هر کار به ترتیب دلخواه به ماشینی با کمترین کارهای منتسب شده، بدون در نظر گرفتن زمان به اتمام رسیدن کارها بر روی آن ماشین. (OLB) سعی می‌کند تا کارهای منتسب شده به ماشین‌ها را به تعادل برساند، اما از آنجا که، زمان اجرا را به حساب نمی‌آورد، راه‌حل‌های ضعیفی را پیدا می‌نماید [۱۱]. اما از منابع به صورت متعادل استفاده می‌کند.

کمترین زمان اجرا (MET) اختصاص هر کار به ترتیب دلخواه به ماشینی که انتظار می‌رود کار بر روی آن سریع‌ترین سرعت اجرا را داشته باشد، بدون در نظر گرفته بار حال حاضر بر روی آن ماشین. (MET) برای پیدا کردن جفت‌های (کار- ماشین) خوب تلاش می‌کند، اما از آنجا که بار فعلی بر روی یک ماشین را در نظر نمی‌گیرد اغلب باعث عدم تعادل بار بین ماشین‌ها می‌شود.

کمترین زمان اتمام (MCT) اختصاص هر کار به ترتیب دلخواه به ماشینی که انتظار می‌رود حداقل زمان اتمام برای آن کار را دارا باشد. زمان اتمام کار بر روی ماشین m برابر است با زمان اتمام کار [و وقتی به مجموعه‌ی کارهای زمانبندی

منبع غذایی کوتاه‌ترین مسافت را می‌یابند، الهام گرفته شده است [۸]. رفتار طبیعی مورچگان برای یافتن کوتاه‌ترین مسافت، از طریق ترشح فرومون (جوهر مورچه) در مسیر رفت و برگشت بوده و مسیری با مسافت کمینه، فرومون بیشتری خواهد داشت. در شبیه‌سازی این رفتار طبیعی برای مساله‌ی زمانبندی در گرید محاسباتی، هر مورچه برای انتساب کار آم به ماشین آم، از طریق دو مولفه راهنمایی می‌شود [۱۹]:

- اطلاعات اکتشافی: میزان اولویت یک انتساب را تعیین کرده و در طول اجرای الگوریتم مقدار آن ثابت است.
 - دنباله‌ی فرومونی: میزان اولویت به دست آمده برای یک انتساب از ابتدای اجرا تا کنون را مشخص کرده و مقدار آن در طول اجرای الگوریتم توسط مورچگان در حال تغییر است.
- الگوریتم (۱) شمای کلی بهینه‌سازی کلونی مورچگان را نشان می‌دهد. در فاز ساخت راه‌حل (سطر ۳)، هر مورچه براساس قانون گذر یا انتقال، سعی در ساختن یک راه‌حل برای مساله خواهد داشت. هر مورچه در حافظه‌ی خود راه‌حل ساخته شده را نگه‌داری می‌کند (در مساله‌ی زمانبندی گرید محاسباتی، به این راه‌حل، لیست زمانبندی می‌گوییم). سپس دنباله‌ی فرومونی باید به‌هنگام شود (سطر ۶). این به‌هنگام‌سازی می‌تواند بعد از هر حرکت مورچه (انتساب یک کار به یک ماشین) یا در پایان ساخت یک راه‌حل توسط مورچه (مجموعه‌ای از انتساب‌ها که به یک راه‌حل منتهی می‌شود) انجام شود. در واقع این عملیات به تقویت دنباله‌ی فرومونی خواهد انجامید. برای جلوگیری از حالت رکود، عملیاتی به نام تبخیر یا فراموشی نیز توسط مورچگان انجام می‌شود، به این ترتیب، انتساب‌های بد را با کاهش مقدار فرومونی می‌توان از حافظه‌ی مورچگان پاک کرد.

الگوریتم (۱): بهینه‌سازی کلونی مورچگان

- 1: parameter initialization
- 2: **while** (stopping criterion not satisfied) **do**
- 3: construct solutions
- 4: local search %optional
- 5: update statistics
- 6: update pheromone trails
- 7: **end while**

تا کنون انواع مختلفی از بهینه‌سازی کلونی مورچگان توسط محققان ارائه شده‌اند، به عنوان مثال، سیستم کلونی مورچگان (ACS) [۱۰]، سیستم مورچگان پیشینه-کمینه (MMAS) [۱۵]، سیستم مورچگان براساس رتبه (RAS) [۱۶]، سیستم مورچگان سریع (FANT) [۱۷] و سیستم مورچگان نخبه‌گرا (EAS) [۱۸]. هر کدام از این روش‌ها دارای رویکردهای متفاوتی به منظور به‌هنگام‌سازی دنباله‌ی فرومونی، ساخت راه‌حل و تبخیر دارند که آنها را از هم متمایز ساخته است. در این میان، سیستم مورچگان پیشینه-کمینه و سیستم کلونی مورچگان، برای مسائل مختلف رفتار بهتر از خود نشان داده‌اند. یک چالش در این تحقیق، یافتن بهترین نوع این الگوریتم برای مساله‌ی زمانبندی گرید محاسباتی است. در این راستا، پیش تحقیقی انجام گرفت تا از میان چهار نمونه از الگوریتم‌های بهینه‌سازی کلونی مورچگان، الگوریتمی که بهترین رفتار را برای زمانبندی در گرید محاسباتی دارد شناسایی شده، سپس با بهبود رفتار این الگوریتم، ضمن کاهش زمان اجرای کل، سعی در متوازن کردن بار ماشین‌ها نیز داشته باشیم.

چهار الگوریتم مورد مطالعه عبارتند از: سیستم مورچگان، سیستم مورچگان نخبه‌گرا، سیستم مورچگان پیشینه-کمینه و سیستم کلونی مورچگان. گر چه رقابت اصلی بین دو الگوریتم اخیر است، مطالعه‌ی دو الگوریتم اول به منظور ایجاد خط پایه در جهت مقایسه انجام شده است. جدول (۱) نتایج این مقایسه را نشان می‌دهد.

سرعت به یکی از ماشین‌های موجود منتسب می‌شود. در این حالت هر کار تنها یک بار برای تطبیق و زمانبندی در نظر گرفته می‌شود. در حالت دسته‌ای که موضوع این تحقیق نیز هست، کارها و ماشین‌ها قبل از زمانبندی به یکدیگر منتسب می‌شوند. در این حالت، تصمیم‌گیری بهتری انجام می‌شود، چرا که زمانبندی جزئیات کاملی از کارها و ماشین‌های در دسترس را در اختیار دارد.

زمان، چالش اصلی در مسائل زمانبندی است، به گونه‌ای که یافتن راه حل در این مسائل تلاشی برای کمینه کردن زمان صرف شده برای اجرای تمام کارها خواهد بود. در این مدل، رایج‌ترین معیار برای کمینه‌کردن، زمان اجرای کل یا makespan نام دارد که عبارت است از فاصله‌ی زمانی بین شروع اولین کار تا تکمیل اجرای آخرین کار [۹]. فرمول پیش‌رو، بیان ریاضی مساله‌ی زمانبندی دسته‌ای در گرید محاسباتی را با هدف به کمینه کردن زمان اجرای کل نشان می‌دهد:

۱. گرید محاسباتی تشکیل شده از یک مجموعه از ماشین‌ها $P = \{m_1, m_2, \dots, m_M\}$ و یک مجموعه از کارها $T = \{t_1, t_2, \dots, t_N\}$ که باید بر روی سیستم اجرا شود.

۲. یک ماتریس زمان تخمینی اجرا ETC با ابعاد $T \times P$ وجود دارد، که عنصر $ETC[t_i][m_j]$ نشان دهنده‌ی زمان مورد نیاز برای اجرای کار t_i بر روی ماشین m_j است.

۳. یک سطر از ماتریس ETC شامل زمان اجرای تخمینی یک کار بر روی هر ماشین می‌باشد. به صورت مشابه یک ستون از ماتریس ETC شامل تخمینی از زمان اجرای یک ماشین برای هر کار است.

فرض کنید که E_{ij} (که $i \in T, j \in P$) زمان اجرای کار آم بر روی ماشین آم است و W_j (که $j \in P$) کارهای قبلی منتسب شده به m_j می‌باشد، آنگاه معادله‌ی (۱) زمان مورد نیاز برای m_j جهت به اتمام رساندن کارهای منتسب به آن را نشان می‌دهد. بنابر تعریف ذکر شده، زمان اجرای کل می‌تواند با استفاده از معادله‌ی (۲) تعیین شود:

$$\sum_{\text{task } i \text{ allocated to machine } j} (E_{ij} + W_j) \quad (1)$$

$$\text{makespan} = \max \left\{ \sum_{\text{task } i \text{ allocated to machine } j} (E_{ij} + W_j) \right\}, i \in T \text{ and } j \in P \quad (2)$$

از منظری دیگر، می‌توان زمان اجرای کل را بر حسب زمان تکمیل کار آم بر روی ماشین آم تعریف کرد که بنابر فرمول (۳) بیان می‌شود:

$$CT_{ij} = E_{ij} + W_j \quad (3)$$

اکنون زمان اجرای کل برابر خواهد بود با بیشینه‌ی زمان تکمیل کارها بر روی ماشین‌ها، در یک لیست زمانبندی:

$$\text{makespan} = \max_{(i,j) \in \text{SchedulingList}} (CT_{ij}) \quad (4)$$

زمان اجرای کل معیاری برای اندازه‌گیری توان سیستم گرید محاسباتی است و هدف اصلی یک زمانبندی، کمینه کردن زمان اجرای کل است.

۴- مساله‌ی زمانبندی در گرید محاسباتی و بهینه‌سازی کلونی مورچگان

بهینه‌سازی کلونی مورچگان از رفتار طبیعی مورچگان هنگامی که برای یافتن

۱-۴ - سیستم مورچگان (AS)

اولین الگوریتم مورچگان که توسط مارکو دوریگو و همکاران [۲۱] ارائه شد، سیستم مورچگان نام گرفت. این الگوریتم دارای دو فاز اصلی ساخت راه‌حل و به‌هنگام‌سازی فرومن است که در ادامه تشریح شده است. در نخستین فاز، هر مورچه پس از آنکه انتساب نخست خود را به‌صورت تصادفی انجام داد، بقیه‌ی انتساب‌های خود به منظور ساخت یک راه‌حل را به وسیله‌ی قانون انتساب تصادفی انجام می‌دهد.

$$P_{ij}^k = \frac{[\tau_{ij}]^\alpha [\eta_{ij}]^\beta}{\sum_{l \in \text{allowed}_k} [\tau_{il}]^\alpha [\eta_{il}]^\beta} \text{ if } j \in \text{allowed}_k \quad (5)$$

به‌طوری‌که:

- η_{ij} میزان جذابیت یک انتساب را براساس اطلاعات اکتشافی نشان می‌دهد. کارهای پیشین در زمینه‌ی گرید محاسباتی، این پارامتر را مطابق با روابط زیر ارائه کرده‌اند [۱۱ و ۱۸]:

$$\eta_{ij} = \frac{1}{w_j} \quad (6)$$

9

$$\eta_{ij} = \frac{1}{cT_{ij}} \quad (7)$$

- τ_{ij} دنباله‌ی فرومنی را برای یک انتساب نشان می‌دهد. در واقع یک پسا عامل برای میزان جذابیت یک انتساب است، چرا که اطلاعات گذشته برای انتساب بعدی را در بر دارد.

- α و β دو پارامتر هستند که به‌ترتیب میزان تاثیر نسبی دنباله‌ی فرومنی و اطلاعات اکتشافی را تعیین می‌کنند.

- allowed_k مجموعه‌ی انتساب‌هایی است که مورچه k ام می‌تواند انجام دهد (تاکنون انجام نداده است).

بعد از آن که تمامی مورچه‌ها راه‌حل‌های خود را ساختند، دنباله‌ی فرومنی به‌هنگام خواهد شد. به‌هنگام‌سازی شامل دو فاز است: تبخیر یا فراموشی و انتشار فرومن. در فاز تبخیر، دنباله‌ی فرومنی مربوط به راه‌حل ساخته شده توسط تمامی مورچگان به اندازه ثابت نرخ تبخیر (ρ) کاسته می‌شود (رابطه ۸).

در فاز انتشار، دنباله‌ی فرومنی مربوط به راه‌حل ساخته شده توسط تمامی مورچگان، بسته به کیفیت راه‌حل (زمان اجرای کل)، افزایش می‌یابد (روابط ۹ و ۱۰).

$$\tau_{ij} = (1 - \rho) \tau_{ij} \quad (8)$$

$$\tau_{ij} = \tau_{ij} + \sum_{k=1}^m \Delta \tau_{ij}^k \quad \forall (i, j) \in \text{SchedulingList} \quad (9)$$

به طوری که:

$$\Delta \tau_{ij}^k = \begin{cases} 1 & \text{if } (i, j) \text{ belong to SchedulingList}^k \\ 0, & \text{else} \end{cases} \quad (10)$$

۲-۴ - سیستم مورچگان نخبه‌گرا (EAS)

نخبه‌گرایی، تقویت بیشتر بهترین راه‌حل‌های ساخته شده توسط مورچگان است. این ایده، اولین بهبود روی سیستم مورچگان بود [۸ و ۱۸]. بنابراین در فاز انتشار، مقدار بیشتری فرومن که بسته به کیفیت راه‌حل ساخته شده توسط بهترین مورچه و ضریب نخبه‌گرایی (e) است، به مسیر انتساب (جفت کار- ماشین) بهترین مورچه افزوده خواهد شد (روابط ۱۱ و ۱۲).

$$\tau_{ij} = \tau_{ij} + \sum_{k=1}^m \Delta \tau_{ij}^k + e \Delta \tau_{ij}^{\text{best}} \quad \forall (i, j) \in \text{SchedulingList}^{\text{best}} \quad (11)$$

به طوری که:

$$\Delta \tau_{ij}^{\text{best}} = \begin{cases} \frac{1}{\text{makespan}^{\text{best}}} & \text{if } (i, j) \text{ belong to SchedulingList}^{\text{best}} \\ 0, & \text{else} \end{cases} \quad (12)$$

۳-۴ - سیستم مورچگان بیشینه-کمینه (MMAS)

سیستم مورچگان بیشینه-کمینه [۱۵] با سیستم مورچگان دارای دو تفاوت عمده است؛ نخست، در فاز انتشار فقط بهترین مورچه می‌تواند افزایش فرومن داشته باشد، سپس، انتشار فرومن دارای محدودیت بیشینه و کمینه است (روابط ۱۳ و ۱۴).

$$\tau_{ij} = [(1 - \rho) \tau_{ij} + \sum_{k=1}^m \Delta \tau_{ij}^k] \begin{matrix} \tau_{\min}^{\text{max}} \\ \tau_{\min} \end{matrix} \quad \forall (i, j) \in \text{SchedulingList} \quad (13)$$

به طوری که:

$$\Delta \tau_{ij}^{\text{best}} = \begin{cases} \frac{1}{\text{makespan}^{\text{best}}} & \text{if } (i, j) \text{ belong to SchedulingList}^{\text{best}} \\ 0, & \text{else} \end{cases} \quad (14)$$

τ_{\min} و τ_{\max} به‌ترتیب حد بالا و حد پایین فرومن را نشان می‌دهند و از طریق رابطه (۱۵) اعمال می‌شوند:

$$[\text{eq. (13)}]_y^x = \begin{cases} x & \text{if eq. (13)} > x \\ y & \text{if eq. (13)} < y \\ \text{eq. (13)} & \text{else} \end{cases} \quad (15)$$

۴-۴ - سیستم کلونی مورچگان (ACS)

سیستم کلونی مورچگان [۱۰]، از سه جنبه با سیستم مورچگان متفاوت است. نخست (قانون انتساب شبه تصادفی)، جستجویی قدرتمندتر از سیستم مورچگان است که با اعمال یک قانون انتخاب پر تکاپو میسر شده است. دوم (نخبه‌گرایی)، فازهای تبخیر و انتشار فقط برای راه‌حل ساخته شده توسط بهترین مورچه اعمال می‌گردد. سوم (به‌هنگام‌سازی محلی فرومن)، هنگامی که مورچه‌ای انتساب انجام دهد، از مسیر آن انتساب مقداری فرومن کاسته خواهد شد تا احتمال جستجو پیرامون دیگر انتساب‌ها افزایش یابد. فازهای مختلف این الگوریتم به‌صورت زیر فرموله می‌شود. ساخت راه‌حل در این الگوریتم توسط قانون انتساب شبه تصادفی است (رابطه‌ی ۱۶):

تصادفی به منظور جایگزینی روش انتقال وضعیت استفاده می‌کند، این روش همچنین تنها فرومن مسیر مطلوب یا بهینه را برورسانی می‌نماید که این امر به مورچه‌ها برای جستجوی مسیر بهینه کمک می‌کند.

بنابراین، در این قسمت سعی خواهد شد الگوریتم ACS را به گونه‌ای بهبود دهیم که هم بتواند زمان اجرای کل را کاهش دهد، و هم میزان بار منابع محاسباتی را تا حد مطلوبی متوازن نماید. قسمت‌های پیش‌رو مطالعه‌ی انجام گرفته در این راستا را بیان می‌کنند.

۵-۱- اطلاعات اکتشافی

برخی از پژوهش‌ها، اطلاعات اکتشافی را با این ایده که اگر ماشین m_j زودتر آماده باشد (بار محاسباتی کمتری داشته باشد)، بنابراین این ماشین کارآمدتر است، به کار می‌برند [۱۱]. ایراد این روش، نادیده گرفتن زمان اجرای کار بر روی ماشین بار محاسباتی کمتر است. برخی دیگر از زمان تکمیل یک کار بر روی یک ماشین بعنوان اطلاعات اکتشافی استفاده کرده و انتسابی را جذاب‌تر دانسته‌اند که زمان تکمیل کار بر روی ماشین موردنظر، کمترین باشد [۱۸]. اطلاعات اکتشافی پیشنهادی در رابطه‌ی (۲۰) آورده شده است:

$$\eta_{ij} = \frac{1}{W_j \times ETC_{ij}} \quad (20)$$

در این حالت، به منظور انتساب کار آم به ماشین آم، اگر زمان اجرای کار آم بر روی ماشین آم از بقیه کمتر باشد و همچنین ماشین آم بار محاسباتی کمتری داشته باشد، آنگاه جذابیت این انتساب از بقیه انتساب‌های ممکن بیشتر خواهد بود. به منظور پی‌بردن به کارایی این روش و مقایسه با روش‌های پیشین، هر کدام از این سه روش در سیستم کلونی مورچگان آزمایش شده و نتایج حاصل، از برتری کامل اطلاعات اکتشافی پیشنهادی حکایت دارد. نتایج در جدول (۳) قابل مشاهده است.

۵-۲- اطلاعات کار آمی

با توجه به اینکه در این مقاله هدف کمینه کردن زمان اجرای کل و تعادل بار در ماشین‌ها است، اطلاعات جدیدی به نام اطلاعات کار آمی در رابطه (۲۱) معرفی شده است:

$$\omega_{ij} = \frac{1}{CT_{ij}} \quad (21)$$

در این رابطه CT_{ij} زمان تکمیل آمین کار بر روی آمین ماشین است. این رابطه به این معنی است که اگر زمان تکمیل آمین کار بر روی آمین ماشین کمتر باشد، آنگاه کار آمی ماشین آم از بقیه ماشین‌های موجود بیشتر خواهد بود. بنابراین، قانون انتساب شبه تصادفی مطابق با روابط (۲۲) و (۲۳) تغییر می‌کند:

$$P_{ij}^k = \begin{cases} \operatorname{argmax}_{i \in \text{allowed}_k} \{ [\tau_{ij}] [\eta_{ij}]^\beta [\omega_{ij}]^\gamma \} & \text{if } q < q_0 \\ \text{Eq. (9)} & \text{else} \end{cases} \quad (22)$$

$$P_{ij}^k = \frac{[\tau_{ij}] [\eta_{ij}]^\beta [\omega_{ij}]^\gamma}{\sum_{i \in \text{allowed}_k} [\tau_{ij}] [\eta_{ij}]^\beta [\omega_{ij}]^\gamma} \quad \text{if } j \in \text{allowed}_k \quad (23)$$

دو رویکرد اخیر با در نظر گرفتن اطلاعات ETC_{ij} و CT_{ij} سعی در حفظ تعادل بار در ماشین‌ها و کمینه کردن زمان اجرای کل دارند.

$$P_{ij}^k = \begin{cases} \operatorname{argmax}_{i \in \text{allowed}_k} \{ [\tau_{ij}] [\eta_{ij}]^\beta \} & \text{if } q < q_0 \\ \text{Eq. (3)} & \text{else} \end{cases} \quad (16)$$

در رابطه‌ی (۱۶) q یک متغیر تصادفی در بازه $[0, 1]$ بوده و $0 \leq q_0 \leq 1$ یک پارامتر است.

بعد از آن که تمامی مورچگان راه‌حل خود را ساختند، فقط بهترین مورچه خواهد توانست به‌هنگام‌سازی فرمون را انجام دهد (به‌هنگام‌سازی سراسری).

$$\tau_{ij} = (1 - \rho) \tau_{ij} + \rho \Delta \tau_{ij}^{\text{best}} \quad \forall (i, j) \in \text{SchedulingList}^{\text{best}} \quad (17)$$

به طوری که

$$\Delta \tau_{ij}^{\text{best}} = \frac{1}{\text{makspan}^{\text{best}}} \quad (18)$$

در سیستم کلونی مورچگان، پس از هر انتسابی که مورچه‌ای انجام می‌دهد، مقدار فرومن در آن مسیر کمی کاهش می‌یابد تا بقیه‌ی مورچه‌ها مسیرهای دیگر (انتساب‌های ممکن دیگر) را نیز جستجو کنند. این ایده که به‌هنگام‌سازی محلی نام دارد، از حالت رکود جلوگیری می‌کند.

$$\tau_{ij} = (1 - \xi) \tau_{ij} + \xi \tau_0 \quad (19)$$

که $0 < \xi < 1$ و τ_0 که مقدار اولیه‌ی فرومن است، دو پارامتر هستند. نتایج این پیش مطالعه در جدول (۱) نشان داده شده است. خانه‌هایی از جدول که به رنگ خاکستری هستند، بهترین نتایج به‌دست آمده بعد از پیاده‌سازی را نشان می‌دهند. همان‌گونه که قابل مشاهده است، سیستم کلونی مورچگان توانسته است بر رقیب اصلی خود که سیستم مورچگان بیشینه-کمینه است، در تمامی موارد مورد مطالعه پیروز شود. تحلیل این رفتار در بخش ششم قابل مشاهده است.

جدول ۱- مقایسه چهار نوع الگوریتم مورچگان براساس زمان اجرای کل

Instance	AS	EAS	MMAS	ACS
u_c_hihi.0	8624432.0	8495633.0	8456773.0	8354392.5
u_c_hilo.0	169761.2	162595.5	161695.1	160921.3
u_c_lohi.0	287122.7	275554.1	272233.2	270934.3
u_c_lolo.0	5561.1	5498.7	5435.0	5411.2
u_i_hihi.0	3721896.4	3516375.6	3510673.1	3498233.2
u_i_hilo.0	81233.2	80963.5	80698.0	79651.9
u_i_lohi.0	122388.9	121031.2	120233.5	118927.3
u_i_lolo.0	2798.4	2792.1	2767.6	2691.5
u_s_hihi.0	5201945.0	5192391.5	5076129.0	4955398.5
u_s_hilo.0	104893.1	104723.8	104083.5	102195.2
u_s_lohi.0	144012.8	141013.2	139451.0	135275.3
u_s_lolo.0	3881.6	3810.1	3715.4	3691.5

۵- الگوریتم پیشنهادی

با توجه به پیش مطالعه‌ی صورت‌گرفته در بخش چهارم، مشخص گردید که سیستم کلونی مورچگان در میان انواع دیگر الگوریتم‌های مورچگان، بهترین رفتار را برای مساله‌ی زمانبندی در گرید محاسباتی از خود نشان می‌دهد. سیستم کلونی مورچگان برای کاهش زمان محاسبه‌ی انتخاب مسیرها از قانون انتساب شبه

۵-۳- به‌هنگام سازی محلی فرومن

بعد از آن که هر مورچه توانست یک انتساب انجام دهد (جفت کار- ماشین را بسازد)، به‌هنگام سازی محلی مطابق با رابطه (۲۴) انجام خواهد شد:

$$\tau_{ij} = (1 - \xi)\tau_{ij} + \tau_0 \times \omega_{ij} \quad (24)$$

بنابراین، افزایش فرومن در به‌هنگام سازی محلی به جای آن که ثابت باشد، متغیر و وابسته به زمان تکمیل کار نام بر روی ماشین λ_{ij} (CT_{ij}) خواهد بود، به این معنی که اگر CT_{ij} کمتر باشد، انتساب کار λ به ماشین j کیفیت مطلوبی داشته و به میزان بیشتری تقویت می‌شود.

۵-۴- به‌هنگام سازی سراسری فرومن

ایده‌ی به‌هنگام سازی سراسری، تقویت بیشتر جفت (کار، ماشین) متعلق به بهترین لیست زمانبندی یافته شده از زمان شروع الگوریتم تاکنون است. با این وجود، به‌هنگام سازی سراسری مطابق با رابطه زیر تغییر می‌کند:

$$\tau_{ij} = \tau_{ij} + e \Delta\tau_{ij}^{gbest} \quad \forall (i, j) \in SchedulingList^{gbest} \quad (25)$$

به طوری که

$$\Delta\tau_{ij}^{gbest} = \begin{cases} \frac{1}{makspan^{gbest}} & \text{if } (i, j) \in SchedulingList^{gbest} \\ 0, & \text{else} \end{cases} \quad (26)$$

e پارامتری است که وزن را با توجه به بهترین لیست زمانبندی تاکنون (best-so-far) و زمان اجرای کل آن $makspan^{gbest}$ تعیین می‌کند و ضریب نخه پروری نامیده می‌شود.

الگوریتم (۲) شبه کد الگوریتم پیشنهادی برای مساله زمانبندی در گریدهای محاسباتی را نشان می‌دهد.

الگوریتم (۲): سیستم کلونی مورچگان پیشنهادی

- 1: parameter initialization
- 2: $m, \rho, \beta, \tau_0, q_0, \xi, \gamma, e$
- 3: **while** (stopping criterion not satisfied) **do**
- 4: **construct solutions phase**
- 5: **for all ants do**
- 6: place ants in random chosen machine
- 7: apply **local update** for (task, machine) pair Eq.(24)
- 8: **end for**
- 9: **while** (all task not assigned) **do**
- 10: apply **ACS pseudorandom proportional rule** Eq.(22)
- 11: apply **local update** for (task, machine) pair Eq.(24)
- 12: **end while**
- 13: **end of construct solution phase**
- 14: update statistics
- 15: update iteration-best and best-so-far
- 16: evaporate
- 17: apply **global pheromone update** Eq.(25)
- 18: **end while**

۶- نتایج عملی

این بخش به معرفی مدل شبیه‌سازی، نمونه‌های مساله زمانبندی در گریدهای محاسباتی و بستر توسعه به‌منظور ارزیابی نتایج الگوریتم پیشنهادی می‌پردازد.

۶-۱- مدل شبیه‌سازی

سیستم‌های واقعی محاسبات ناهمگون، مانند گریدهای محاسباتی، ترکیب پیچیده‌ای از اجزای سخت‌افزاری، نرم‌افزاری و شبکه‌ای بوده و اغلب مقایسه منصفانه بین تکنیک‌های مختلف که بر روی سیستم‌های متفاوت استفاده می‌شوند سخت می‌گردد.

برای حل این مشکل براون و همکاران [۱۲] یک مدل شبیه‌سازی برای مقایسه الگوریتم زمانبندی ایستا برای محیط‌های محاسبات ناهمگون ارائه کرده‌اند. آنها مفهوم فراکار را به‌عنوان یک مجموعه از کارهای مستقل و بدون هیچ وابستگی تعریف کرده، که هدف از یک الگوریتم زمانبندی در اینجا به حداقل رساندن زمان اجرای کل فراکار می‌باشد. از آنجا که زمانبندی به صورت ایستا انجام می‌گیرد فرض بر آن است که به تمام اطلاعات لازم در مورد کارها موجود در فراکار و ماشین‌های موجود در سیستم از پیش دسترسی وجود دارد. از آنجا که زمان اجرای مورد انتظار هر کار بر روی هر ماشین باید شناخته شده باشد، این اطلاعات در ماتریس زمان تخمینی اجرا (ETC) ذخیره می‌شوند. البته، در یک زمانبندی واقعی، ممکن است برخی از تفاوت‌ها بین زمان تخمینی اجرا و زمان واقعی انجام کار وجود داشته باشد، اما در این مقاله ما فرض می‌کنیم که مقدار موجود در ماتریس (ETC) زمان اجرای کار می‌باشد.

براون و همکاران [۱۲] مسائل زمانبندی در محیط‌های محاسباتی ناهمگون را تا حد امکان به صورت واقع‌گرایانه در نظر گرفته و انواع مختلف ماتریس ETC را با توجه به سه معیار تعریف کردند: ناهمگونی کار، ناهمگونی ماشین و سازگاری. ناهمگونی کار به عنوان مقدار واریانس (تغییرات) ممکن در میان زمان اجرای کارها تعریف می‌شود، به این منظور دو مقدار ممکن تعریف شده است: قوی و ضعیف. از سوی دیگر، ناهمگونی ماشین، نشان دهنده تغییرات احتمالی زمان اجرای یک کار خاص بر روی تمام ماشین‌ها است، و دوباره دارای دو مقدار: قوی و ضعیف است. به منظور تلاش برای در نظر گرفتن برخی از ویژگی‌های دیگر مسائل زمانبندی واقعی، سه نوع سازگاری ETC مختلف مورد استفاده قرار گرفت که عبارتند از: سازگار، ناسازگار و نیم‌سازگار. یک ماتریس ETC سازگار گفته می‌شود اگر هرگاه که ماشین m_j وظیفه‌ی j را سریعتر از ماشین m_k اجرا نماید، آنگاه ماشین m_j تمامی وظایف دیگر را سریع‌تر از m_k اجرا می‌کند. بنابراین یک ماتریس ETC سازگار می‌تواند به عنوان مدلی از یک سیستم ناهمگون که در آن ماشین‌ها فقط در سرعت پردازش متفاوت هستند دیده شود. در یک ماتریس ETC ناسازگار ماشین p_j ممکن است برخی از وظایف سریع‌تر از p_k سریعتر و برخی را کندتر اجرا کند. بنابراین ماتریس ناسازگار ETC می‌تواند یک شبکه را که در آن انواع مختلفی از ماشین‌ها در دسترس هستند شبیه‌سازی نماید، به عنوان مثال، یک ماشین لینوکس ممکن است وظایفی را که شامل مقدار زیادی از محاسبات نمادین می‌باشد سریع‌تر از یک ماشین ویندوز اجرا کند، اما وظایفی را که شامل تعداد زیادی عملیات ممیز شناور است را کندتر انجام دهد.

یک ماتریس ETC نیم‌سازگار یک ماتریس ناسازگار است که زیر ماتریسی سازگار با اندازه از پیش تعریف شده دارد، و به همین ترتیب می‌تواند برای مثال، یک گریدهای محاسباتی که شامل شبکه‌های جزیی از ماشین‌های لینوکس مشابه (اما با سرعت ماشین‌های مختلف) است را شبیه‌سازی نماید، اما شامل مجموعه‌ای از ماشین‌های مختلف محاسباتی نیز می‌باشد. این فرضیات مختلف ۱۲ نوع متفاوت از ماتریس ETC ممکن را در اختیار قرار می‌دهند (به عنوان مثال کار با حجم محاسباتی بالا، ناهمگونی ضعیف ماشین در یک ماتریس ناسازگار، و غیره) که طیف وسیعی از سیستم‌های ناهمگون موجود را شبیه‌سازی می‌کند.

t_0	t_1	t_2	t_3	t_4	t_5	t_6	t_7	t_i	t_k
m_1	m_3	m_1	m_0	m_4	m_8	m_2	m_7	m_i	m_k

شکل ۱- نمایش لیست زمانبندی

۴-۶- تنظیم پارامترها

با توجه به خواص مدل مساله (ناهمگونی و پایداری و ...)، عملیات تنظیم پارامترها با استفاده از سه نمونه مساله با خواص متفاوت، صورت گرفته است. پارامترهای مورد مطالعه عبارتند از $(u_s_lohi.0, u_i_hilo.0, u_c_lolo.0)$. تعداد مورچهها (m) ، نرخ تبخیر (ρ) ، فرومن اولیه (τ_0) ، تاثیر نسبی اطلاعات اکتشافی (B) ، پارامتر (q_0) ، و نرخ نخبه‌پروری (e) . بهترین پارامترها در جدول (۲) نمایش داده شده‌اند.

جدول ۲- تنظیم پارامترهای الگوریتم پیشنهادی

Parameters	Values
m	256
ρ	0.5
τ_0	1.0 / (task × machine)
ξ	0.1
β	2.0
γ	1.0
q_0	0.7
e	100

۵-۶- مقایسه‌ی اطلاعات اکتشافی پیشنهادی و روش‌های

پیشین

جدول (۳) نتایج مقایسه‌ی اطلاعات اکتشافی پیشنهادی با روش‌های پیشین نشان می‌دهد. مطابق با نتایج، روش پیشنهادی در تمامی موارد دو روش پیشین را شکست می‌دهد. برای مقایسه عادلانه، هر سه روش به عنوان اطلاعات اکتشافی در یک الگوریتم سیستم کلونی مورچگان ساده به صورت جداگانه تست شده و پس از مدت زمان ۲۰۰ ثانیه، نتایج برحسب زمان اجرای کل به دست آمده است.

جدول ۳- مقایسه اطلاعات اکتشافی (HI) پیشنهادی و روش‌های پیشین براساس زمان اجرای کل به دست آمده

Instance	HI[12]	HI[18]	our HI
	1/ready _j	1/CT _{ij}	1/(ready _j * ET _{ij})
u_c_hihi.0	9026851	8595233	8201934
u_c_hilo.0	179802	172943	166298
u_c_lohi.0	292366	288391	267191
u_c_lolo.0	5413	5339	5298
u_i_hihi.0	3604367	3319023	3249103
u_i_hilo.0	80982	79812	78023
u_i_lohi.0	118023	112561	110384
u_i_lolo.0	2805	2709	2612
u_s_hihi.0	5102760	4699103	4558092
u_s_hilo.0	102566	99071	98141
u_s_lohi.0	138926	131610	129677
u_s_lolo.0	3695	3531	3491

همه‌ی این نمونه‌ها دارای ۵۱۲ کار و ۱۶ ماشین بوده و ترکیبی از سه خاصیت مدل ETC هستند (ناهمگونی کار و ماشین و سازگاری) تا سناریوهای مختلفی از مساله را مدل کنند. مجموعه نمونه‌های ارائه شده توسط براون و همکاران، یک معیار استاندارد عملی برای ارزیابی الگوریتم‌هایی است که برای حل مساله زمانبندی در محیط‌های پردازش ناهمگون به کار می‌روند. در مطالعاتی که توسط براون و همکاران [۱۲] انجام شد، این ماتریس‌ها به صورت تصادفی و با محدودیت‌های خاصی تولید شدند تا خواص ماتریس‌های توصیف شده در بالا را شبیه‌سازی کنند. روش تولید این ماتریس‌ها به اختصار در ادامه بیان شده‌اند. در ابتدا، یک بردار $m \times 1$ که بردار پایه (B) نامیده می‌شود، به صورت تصادفی و یکنواخت در بازه‌ی اعشاری $[1, \Phi]$ تولید می‌شود. سپس ماتریس ETC از طریق ضرب $B[i]$ با عدد تصادفی و یکنواخت $X_i^{j,k}$ که دارای حد بالای Φ است، تولید می‌شود. $X_i^{j,k}$ با نام مضرب سطری شناخته می‌شود. بنابراین هر ردیف از ماتریس ETC با فرمول زیر محاسبه می‌شود:

$$ETC [j, p_k] = B[i] \times X_i^{j,k}, \quad 0 \leq k \leq n \quad (27)$$

این فرآیند برای تمام ردیف‌ها تکرار می‌شود تا آن‌که سرانجام ماتریس $m \times n$ پر شود. هر کدام از ناهمگونی‌های کاری و ماشینی که قبلاً توصیف شدند، با استفاده از مقادیر پایه‌ی (B) مختلف مدل می‌شوند: $\Phi_b = 3000$ برای ناهمگونی کاری قوی و $\Phi_b = 100$ برای ناهمگونی کاری ضعیف. $\Phi_r = 1000$ برای ناهمگونی ماشینی قوی و $\Phi_b = 10$ برای ناهمگونی ماشینی ضعیف. برای مدل‌سازی سازگاری، هر ردیف از ماتریس به صورت جداگانه مرتب می‌شود؛ به گونه‌ای که ماشین p_1 همواره سریع‌ترین و ماشین p_m همواره کندترین خواهد بود. برای مدل‌سازی ناسازگاری، ماتریس‌ها مرتب نشده و در حالت اصلی و تصادفی خود باقی می‌مانند. برای مدل کردن حالت نیم‌سازگار، ردیف‌های زوج مرتب می‌شوند (سازگار) و ردیف‌های فرد به حالت تصادفی و اصلی خود باقی می‌مانند (ناسازگار).

الگوی نامی که براون و همکاران [۱۲] برای نمونه‌های مساله‌ی زمانبندی در محیط‌های پردازش ناهمگون ارائه کردند به صورت $d_c_MHTH.0$ است، به طوری که d تابع توزیع استفاده شده برای تولید مقادیر ETC است (u به معنی توزیع یکنواخت است) و c نوع سازگاری را مشخص می‌کند (c برای سازگار، i برای ناسازگار و s برای نیم‌سازگار). MH و TH به ترتیب درجه‌ی ناهمگونی کارها و ماشین‌ها را مشخص می‌کند (lo برای ناهمگونی ضعیف و hi برای ناهمگونی قوی). عدد آخر که بعد از نقطه آمده (0) موارد تست شده را مشخص می‌کند (در ابتدا، مجموعه‌های زیادی توسط براون و همکاران تولید شد که در نهایت فقط کلاس 0 عمومیت یافت).

۲-۶- بستر توسعه و اجرا

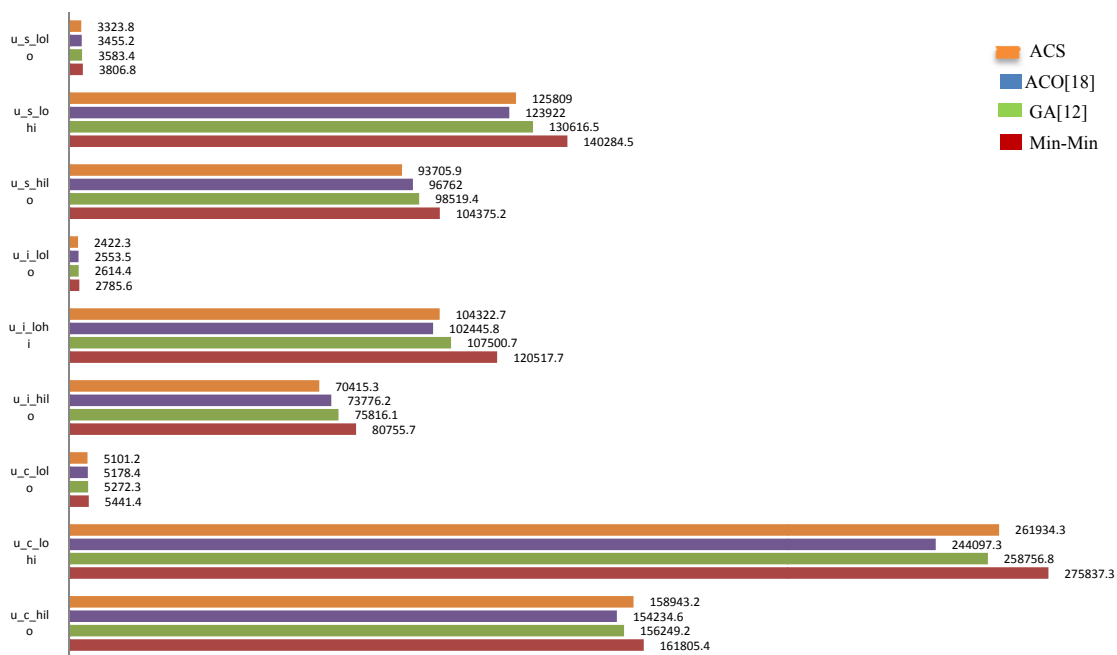
الگوریتم پیشنهادی به صورت ترتیبی به زبان C و با استفاده از کتابخانه‌های استاندارد آن بر روی یک رایانه‌ی $core^{i3}$ با سیستم عامل لینوکس ابونتو پیاده‌سازی و تست شده است.

۳-۶- نمایش راه‌حل

لیست زمانبندی ساخته شده توسط هر مورچه به صورت یک بردار به اندازه‌ی تعداد کارها است که هر اندیس بردار یک کار را نشان داده و هر عنصر این بردار ماشینی است که کار منتسب شده را اجرا خواهد کرد. شکل (۱) این نمایش را نشان می‌دهد.

جدول ۴- مقایسه زمان اجرای کل در الگوریتم پیشنهادی و الگوریتم‌های فرااکتشافی پیشین

Instance	min-min	GA[12]	ACO+TS+LS[18]	Our ACS	Time
	12600 sec		12600 sec		
u_c_hihi.0	8460674.0	8050844.5	7497200.9	8045322.5	1500sec
u_c_hilo.0	161805.4	156249.2	154234.6	158943.2	1500sec
u_c_lohi.0	275837.3	258756.8	244097.3	261934.3	1500sec
u_c_lolo.0	5441.4	5272.3	5178.4	5101.2	700sec
u_i_hihi.0	3513919.3	3104762.5	2947754.1	3052630.3	1500sec
u_i_hilo.0	80755.7	75816.1	73776.2	70415.3	350sec
u_i_lohi.0	120517.7	107500.7	102445.8	104322.7	1500sec
u_i_lolo.0	2785.6	2614.4	2553.5	2422.3	320sec
u_s_hihi.0	5160343.0	4566206	4162547.9	4295853.5	1500sec
u_s_hilo.0	104375.2	98519.4	96762	93705.9	300sec
u_s_lohi.0	140284.5	130616.5	123922	125809.0	1500sec
u_s_lolo.0	3806.8	3583.4	3455.2	3323.8	150sec

شکل ۲- مقایسه زمان اجرای کل بین الگوریتم پیشنهادی و روش‌های پیشین

در جدول (۴) نشان داده شده است. ملاک توقف الگوریتم پیشنهادی رسیدن به زمان ۱۵۰۰ ثانیه و یا دستیابی به نتایج بهتر است.

۶-۷- تحلیل نتایج

در این قسمت به تحلیل نتایج به دست آمده توسط الگوریتم پیشنهادی می‌پردازیم. مطابق با جدول (۴)، الگوریتم پیشنهادی در مواردی که درجه‌ی ناهمگونی کارها ضعیف است، به بهترین نتایج دست یافته است. در اکثر موارد نیز، الگوریتم پیشنهادی، الگوریتم ژنتیک [۱۲] را شکست داده و در رده‌ی دوم قرار می‌گیرد. عواملی که در غالب شدن سیستم کلونی مورچگان پیشنهادی موثر هستند، نخست استفاده از قانون انتساب شبه تصادفی است که زمان بسیار کمی برای یک انتساب مصرف می‌کند، دیگری به‌هنگام‌سازی محلی فرومن است که از حالت رکود جلوگیری کرده و باعث می‌شود انتساب‌های دیگری هم در نظر گرفته شوند. در نهایت یکی از عوامل اصلی موفقیت روش پیشنهادی با توجه به جدول (۲)، اطلاعات اکتشافی به کار رفته در الگوریتم ارزیابی می‌شود.

۶-۶- مقایسه‌ی الگوریتم پیشنهادی و دیگر الگوریتم‌های فرااکتشافی

در این قسمت، الگوریتم پیشنهادی با الگوریتم‌های پیشین نظیر min-min، الگوریتم ژنتیک (GA) [۱۲] و الگوریتم ترکیبی مورچگان و جستجوی ممنوعه و جستجوی محلی (ACO+TS+LS) [۱۸] مقایسه خواهد شد. جدول (۴) و شکل (۲) نتایج را بر حسب زمان اجرای کل نشان می‌دهد. نتایج نشان می‌دهد که برای پنج نمونه، الگوریتم پیشنهادی از دیگر الگوریتم‌ها عملکرد بهتری از خود نشان می‌دهد؛ چه از لحاظ کاهش زمان اجرای کل و چه از لحاظ زمان مصرف شده توسط الگوریتم. نکته‌ی قابل توجه این است که الگوریتم پیشنهادی از ترکیب یا جستجوی محلی [۱۸] و یا بذریاشی [۱۲، ۱۳] استفاده نمی‌کند و بسیار ساده و روان است. بنابراین الگوریتم‌های GA و ACO+TS+LS که الگوریتم‌های پیچیده و یا ترکیبی هستند دارای زمان مصرفی ۱۲۶۰۰ ثانیه، یعنی ۳ ساعت و نیم هستند، در حالی که الگوریتم پیشنهادی دارای زمان مصرفی بسیار کمتری است که

۷- نتیجه گیری

[12] T. D. Braun, and et al., "A comparison of eleven static heuristics for mapping a class of independent tasks onto heterogeneous distributed computing systems," *IEEE Journal of parallel and distributed computing*, vol. 61, no. 6, pp. 810-837, 2001.

[13] L. Wang, and et al., "Task matching and scheduling in heterogeneous computing environments using a genetic-algorithm-based approach," *IEEE Journal of Parallel and Distributed Computing*, vol. 47, no.1, pp. 8-22, 1997.

[14] L. Wang, and et al., "Environments using a genetic-algorithm-based approach," *IEEE Journal of parallel and distributed computing*, vol. 47, no. 1, pp. 2-18, 1997.

[15] T. Stutzle, *MAX-MIN Ant System for Quadratic Assignment Problems*, Technical Report of Intellectics Group, Darmstadt, Germany, 1997.

[16] B. Bullnheimer, R. F. Hartl, and C. Strauss, "A new rank-based version of the ant system: A computational study," *IEEE Journal of Central European for Operations Research and Economics*, vol. 7, no. 1, pp. 25-38, 1999.

[17] E. D. Taillard, and L. M. Gambardella, *Adaptive memories for the quadratic assignment problem*, Technical Report, Lugano, Switzerland, 1997.

[18] M. Dorigo, V. Maniezzo, and A. Colomi, "The ant system: Optimization by a colony of cooperating agents," *IEEE Trans. Systems, Man, and Cybernetics*, vol. 26, no. 1, pp. 29-41, 1996.

[19] G. Ritchie, and J. Levine, "A hybrid ant algorithm for scheduling independent jobs in heterogeneous computing environments," *IEEE Int'l Workshop of the UK Planning and Scheduling Special Interest Group*, pp. 178-183, 2004.

[20] R. J. Mullen, and et al., "A review of ant algorithms," *Proc, IEEE Int'l Conf. Expert Systems with Applications*, pp. 36-44, 2009.

[21] M. Dorigo, V. Maniezzo, and A. Colomi, "Ant System: Optimization by a colony of cooperating agents," *IEEE Trans. Systems, Man, and Cybernetics*, vol. 26, no. 1, pp. 29-41, 1996.

این مقاله حل مساله زمانبندی در محیط‌های پردازش ناهمگون همچون گرید محاسباتی، که از مسایل بسیار مهم در سیستم‌های توزیع شده‌ی ناهمگون است را با الگوریتم سیستم کلونی مورچگان نشان می‌دهد. الگوریتم پیشنهادی طوری طراحی شده است که نتایج دقیقی را به صورت کارا در جهت کمینه کردن زمان اجرای کل بیابد. با استفاده از چندین نمونه مساله که به عنوان معیار ارزیابی مطرح هستند، مشخص شد که الگوریتم پیشنهادی از دیگر روش‌های پیشین عملکرد بهتری دارد، چه از لحاظ کمینه کردن زمان اجرای کل و چه از لحاظ زمان مصرفی الگوریتم. همچنین با توجه به خاصیت توازی افزوده شده به الگوریتم، میزان بار ماشین‌ها نیز متوازن خواهد بود. عقیده‌ی ما بر این است که با به کارگیری جستجوی محلی در این الگوریتم، نتایج بهتری حاصل خواهد شد. همچنین با توجه به خاصیت ذاتی موازی بودن الگوریتم مورچگان، پیاده‌سازی موازی این الگوریتم بسیار کارآمد خواهد بود.

مراجع

[1] I. Foster, C. Kesselman, and S. Tuecke, "The anatomy of the grid: Enabling scalable virtual organizations," *IEEE Journal of High Performance Computing Applications*, vol. 15, no. 3, pp. 200-222, 2001.

[2] I. Foster, and C. Kesselman, *The Grid: Blueprint for a Future Computing Infrastructure*, Morgan Kaufmann, 1998.

[3] H. El-Rewini, T. Lewis, and H. Ali, *Task Scheduling in Parallel and Distributed Systems*, Prentice-Hall, 1994.

[4] J. Leung, L. Kelly, and J. Anderson, *Handbook of Scheduling: Algorithms, Models, and Performance Analysis*, CRC Press, 2004.

[5] M. Eshaghian, *Heterogeneous Computing*, Artech House, 1996.

[6] R. Freund, V. Sunderam, A. Gottlieb, K. Hwang, and S. Sahni, "Special issue on heterogeneous processing," *IEEE Journal of parallel and distributed computing*, vol. 21, no. 3, pp. 12-24, 1994.

[7] M. Garey, and D. Johnson, *Computers and Intractability*, Freeman, 1979.

[8] M. Dorigo, and T. Stutzle, *Ant Colony Optimization*, MIT Press, 2004.

[9] J. Leung, L. Kelly, and J. Anderson, *Handbook of Scheduling: Algorithms, Models, and Performance Analysis*, CRC Press, 2004.

[10] M. Dorigo, and L. M. Gambardella, "Ant Colony System: A cooperative Learning Approach to the Traveling Salesman Problem," *IEEE Trans. Evolutionary Computation*, vol. 1, no. 3, pp. 53-66, 1999

[11] S. Fidanova, and M. Durchova, *Ant Algorithm for Grid Scheduling Problem, Large Scale Computing*, Lecture Notes in Computer Science, Springer, Germany, 2006.

مصطفی صفرپور کارشناسی ارشد خود را در رشته مهندسی کامپیوتر از دانشگاه شیراز در سال ۱۳۹۲ دریافت کرد. پایان‌نامه وی در زمینه طراحی الگوریتم‌های فرااکتشافی موازی برای حل مسئله زمانبندی در گریدهای محاسباتی است. زمینه تحقیقات وی گریدهای محاسباتی، زمانبندی، الگوریتم‌های فرااکتشافی، الگوریتم‌های فرااکتشافی موازی، پردازش موازی و شبکه‌های نظیر به نظیر است. آدرس پست الکترونیکی ایشان عبارت است از:

safarpour.mostafa@gmail.com

غلامحسین دستغیبی فرد کارشناسی ارشد و دکترای خود را در رشته علوم کامپیوتر از دانشگاه آکلاه‌های آمریکا در سال‌های ۱۹۷۹ و ۱۹۹۱ دریافت کرد. وی اکنون استادیار دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر دانشگاه شیراز است. زمینه تحقیقات ایشان گزیده‌های محاسباتی، پردازش موازی، سیستم‌های توزیع شده و پردازش ابری می‌باشد. آدرس پست الکترونیکی ایشان عبارت است از:

dstghaib@shirazu.ac.ir

سیدعلی میرسلیمانی مدرک کارشناسی ارشد در مهندسی کامپیوتر خود را از دانشگاه شیراز در سال ۱۳۹۱ دریافت نمود. تحقیقات وی بر روی معماری‌های موازی و الگوریتم‌های موازی و توزیع شده متمرکز است. پایان‌نامه ارشد وی پیرامون تحلیل کارایی پردازنده‌های گرافیکی می‌باشد. او هم‌اکنون در حال کار کردن بر روی الگوریتم‌های کاوش در فضای طراحی برای پردازنده‌های گرافیکی می‌باشد. آدرس پست الکترونیکی ایشان عبارت است از:

ali.mirsoleimani@gmail.com

اطلاعات بررسی مقاله:

تاریخ ارسال: ۹۲/۱/۳۰

تاریخ اصلاح: ۹۲/۶/۷

تاریخ قبول شدن: ۹۲/۷/۷

نویسنده مرتبط: مصطفی صفرپور، دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران.